

som det ærede Medlem kalder Oplysningen, thi det er egentlig Tingen, at det ærede Medlem skjæler meget stærkt imellem Noget, han kalder Intelligents, og Noget, han kalder Oplysning. Det ærede Medlem har ikke noget tilovers for Intelligentsen; men derimod meget for Oplysningen, men det ærede Medlem veed jo meget godt, at Intelligents og Oplysning egentlig ere afkurat det Samme. Det Eine er et fremmed Ord, det Andet er et dansk Ord, men at man saaledes kan mene, at en Sag bliver grundforskjellig om man bruger et fremmed Ord eller et dansk Ord om det, det kan jeg ikke forstaa. Nu skal jeg villig indrømme, at der virkelig er Forskjel paa Universitetsdannelsen og saa f. Ex. paa Høistoledannelsen (Berg: Jeg tænker slet ikke paa Forholdene hertilands men paa Forholdene i det Hele taget). Na, det ærede Medlem har jo altid saa store Tanker, hans Tanker bevæge sig langt ud i den vide Verden, men Danmark er (Berg: et lille Land) — ganske vist et lille Land, men dog en Del af den store Verden, og hvad der foregaar i den store Verden, virker dog ogsaa tilbage her. Men jeg tror altsaa ikke, at det ærede Medlem har Ret i at slaa saadan en Grundforskjel fast! Oplysning bliver altid Oplysning, enten man faar den det ene eller det andet Sted, og jeg tror ikke, at man kan sige, at der er een Slags Oplysning, som har en Tendents til at gjøre Folk lastefulde, og en anden Oplysning, som har en Tendents til at gjøre Folk til rene Engle. Jeg sætter lige saa megen Pris paa Høistoledannelsen, som det ærede Medlem gjør, og maasse sætter jeg af visse Grunde noget mere Pris paa Universitetsoplysningen end det ærede Medlem. Men jeg tror, at det er feil, hvis det ærede Medlem tør antage om den ene eller den anden Slags Oplysning, at den virker saaledes, at man faar sin Billie styrket derved. Og jeg tror, at det er en Grundfeil i det ærede Medlems Betragtning af Folket, naar han i en Bemærkning, som han henvendte til det ærede Medlem fra Slagelse (Dahl) udtrykkelig siger: Der gaar igjennem Samfundet for Diebliffet dette: Jeg vil, jeg bor. Jeg tror, at det ærede Medlem i den Henseende tager feil. Jeg tror virkelig, at den Tid, vi leve i, ikke kan siges at være en Tid, hvor Billieslivet og Billieskræften er særlig stor. Jeg er tilbøielig til at tro, at den var større i ældre Dage, end den nu er, og dette hænger maasse sammen med, at Oplysningen er steget. Det er det Mislige, at naar Menneskeslægten gaar frem paa eet Punkt, har den en Tendents til at gaa til-

bage paa et andet Punkt. (Berg: Det er den slette Intelligents!). Ja, det ærede Medlem veed jo nok, at Kundskabets Træ er et Træ paa Godt og Ondt, det kan det ærede Medlem huske fra sin Barnelærdom. Altsaa, der er noget Godt ved Intelligentsen, men der er ogsaa noget Daarlighd derved, og det er netop det, at jo mere Oplysningen stiger i et Folk, desto mere Tilbøielighed er der for Billieslivet til at slappes. Og det skal jeg saa slutte med, at jeg er ikke ganske beroliget, fordi det ærede Medlem siger, at hans Argumentation var en ganske anden end min, thi naar det kommer til Stykket, og vi vel ere enige om, at der ikke er en Grundforskjel paa de forskjellige Slags Oplysning, maa vi ogsaa blive enige om, at Oplysning i og for sig ikke forøger et Folks Moral. Og naar et Folks Moral ikke bliver forøget ved Oplysningen, kan der ogsaa være Grund til, netop da Oplysning og Intelligents bidraae til at gjøre Folk noget nervøse, og da Nervøsiteten atter bidraager til, at man gjerne vil stimulere sig, og tage Bedøvelsesmidler, saa ogsaa at tage skikkelige Forholdsregler imod dette. Skjøndt jeg er enia med det ærede Medlem i, at man maa passe paa, at man ikke gaar for langt.

Berg: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning?

Formanden (Høgsbro): For en kort Bemærkning, har det ærede Medlem Ordet. (Berg: Ja, jeg er dog bange for, at den ikke bliver fuldstændig kort!). Ja, det var dog ønskeligt, om denne Forhandling om Oplysning og Intelligents blev indskrænket noget, da den ligger temmelig fjernet fra Forslaget.

Berg: Jeg bøier mig altid for den høitæredede Formand og gjør det ogsaa med Hensyn til Spøragsmaalet om dette Punkts Forbindelse med Forslaget; men jeg vil dog sige: Hvorfor er det ærede Medlemmer ville have Loven? Det er, fordi de finde, at Befolkningen trænger til den, den er ikke ophøst eller har ikke Billiesstyrke nok til at holde det, den foresætter sig, uden Loven. Det har nu interesseret mig overordentlig at høre det høitæredede intelligente Medlem fra Middelfart (S. Jensen). Han saade: Jo mere Oplysningen, det er, Intelligentsen, stiger, desto mere slappes Billien, jo mere Billien slappes, des større bliver Nervøsi-